

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 96/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť E. T., V., zastúpeného advokátom JUDr. P. S., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 104/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. januára 2011 doručená sťažnosť E. T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej

lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 104/2009.

2. *Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: „Návrhom na začatie konania doručeným Okresnému súdu Bratislava III 15. 7. 2005, doplneným dňa 24. 11. 2005 a 9. 6. 2006 sa sťažovateľ... ako navrhovateľ domáhal určenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru... ako aj zaplatenia mzdy za mesiac máj 2005 a poskytnutia náhrady mzdy mesačne od 1. 6. 2005 do rozhodnutia súdu o skončení pracovného pomeru alebo do dňa, keď odporca umožní navrhovateľovi pokračovať v práci... Okresný súd medzitýmny rozsudkom... zo dňa 1. 8. 2006 určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru oznámené navrhovateľovi zo strany odporcu podaním zo dňa 20. 5. 2005 je neplatné... Krajský súd... dňa 19. 6. 2008 medzitýmny rozsudok Okresného súdu... zo dňa 1. 8. 2006 o určení neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru potvrdil rozsudkom č. k. 9 Co 452/06-94.... Okresný súd... rozsudkom... zo dňa 6. 2. 2009 priznal navrhovateľovi nárok na mzdu za máj 2005 a náhradu mzdy vo výške 13 563.50 €, toto rozhodnutie doteraz nie je právoplatné... odporca dňa 16. 3. 2009 podal voči nemu odvolanie... Krajský súd doteraz t. j. 20 mesiacov a 7 dní od predloženia spisu nenariadil žiadne pojednávanie a o odvolaní nerozhodol... Krajský súd... podľa nášho názoru neodôvodnene v konaní sp. zn. ... 9 Co 452/09 spôsobil 22 mesačné prieťahy a teraz opakovane viac ako 20 mesiacov spôsobuje zbytočné prieťahy v konaní sp. zn. 2 Co 104/09.“*

3. Sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález tohto znenia:

„1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 104/2009 porušil základné právo E. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajskému súdu v Bratislave prikazuje, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Co 104/2009 konal bez zbytočných prieťahov.

3. E. T. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 850 € ..., ktoré mu je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. E. T. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 314,18 € ..., ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť na účet jeho advokáta JUDr. P. S... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

4. Ústavný súd z odpovede podpredsedu krajského súdu sp. zn. Spr 2259/2010 zo 7. decembra 2010 sťažovateľovi na jeho sťažnosť na prieťahy v konaní sp. zn. 2 Co 104/2009, tvoriacu prílohu sťažnosti, okrem iného zistil: „Dovoľujem si Vám oznámiť, že som Vašu sťažnosť na prieťahy v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 104/2009 vyhodnotil ako dôvodnú... Zároveň Vám oznamujem, že vec budem naďalej sledovať z hľadiska jej bezprieťahovosti a plynulosti až do jej právoplatného skončenia, pričom vyzvem konajúcu predsedníčku senátu, aby neodkladne prijala ďalšie opatrenia na odstránenie vzniknutých prieťahov.

Súčasne uvádzam, že vec sp. zn. 2 Co 104/2009 bude prevedená do režimu sledovania vecí podpredsedom krajského súdu za účelom zabránenia vzniku ďalších prieťahov v konaní.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáhal. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). V tomto ohľade sťažovateľ (kvalifikovane zastúpený advokátom) namietal prietahy (iba) v rámci odvolacieho konania pred krajským súdom.

8. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

9. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil možnosť podať sťažnosť na prietahy v súdnom konaní podľa § 62

a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

10. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

11. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej

moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

12. Ústavný súd z obsahu sťažnosti a priložených príloh zistil, že sťažovateľ doručil krajskému súdu sťažnosť na prietahy v konaní krajského súdu 15. novembra 2010, ktorú podpredseda krajského súdu uznal v liste sp. zn. Spr. 2259/2010 zo 7. decembra 2010. V tejto súvislosti podpredseda krajského súdu prijal konkrétne opatrenia na nápravu spočívajúce vo výzve adresovanej predsedníčke senátu, aby neodkladne prijala ďalšie opatrenia na odstránenie vzniknutých prietahov, a zároveň sťažovateľovi oznámil, že priebežnosť súdneho konania bude sledovať, aby sa zabránilo vzniku ďalších prietahov (pozri bod 4). Krajský súd v merite veci následne rozhodol 2. februára 2011.

13. Podľa názoru ústavného súdu podanie sťažnosti podpredsedovi krajského súdu (15. novembra 2010) v krátkom čase pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (20. januára 2011) sa javí byť iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak taká sťažnosť mohla mať, ak by podpredseda krajského súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prietahom vo veci samej (m. m. IV. ÚS 306/04, III. ÚS 78/05, IV. ÚS 194/05), ktoré mimochodom podpredseda krajského súdu zrejme aj prijal, keďže následne (2. februára 2011) krajský súd vecne rozhodol.

14. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

15. Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre jej neprípustnosť.

16. Aj keby ústavný súd sťažnosť neodmietol pre jej neprípustnosť, bolo by ju potrebné odmietnuť aj z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Z judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovел (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

17. Vzhľadom na uvedené, najmä na dĺžku konania vedeného pred krajským súdom pod sp. zn. 7 Co 104/2009 (viac ako 20 mesiacov), táto sama osebe nemá takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, a preto sťažnosť smerujúcu proti postupu krajského súdu by bolo potrebné odmietnuť aj z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2011